

Kielelliset ja kulttuuriset erot tiedon tallennuksessa
- DOKUMENTOINNIN FUNKTIOT MONIKIELISESSÄ JA
-KULTTUURISESSA BLOGIYMPÄRISTÖSSÄ

Susanna Nykyri, VTT, Åbo Akademi, Informationsförvaltning

Informaatiotutkimuksen yhdistyksen
kevätseminaari

18.5.2011 Hanken

Taustaa

- Kansainvälistyvä asiakaskunta ja perinteistä heterogeenisempi aineisto luovat uusia haasteita kirjastoille, joista yksi keskeisimmistä on aineiston sisällönkuvailu sen hakua varten.
- Tässä tutkimuksessa huomio on **subjektiivisissa ja tekstimuotoisissa verkkopäiväkirjamaisissa blogeissa**, joista jatkossa käytetään nimitystä blogit.

Kielet, kulttuurit (aineisto)

- Suomi, venäjä ja englanti
- Kulttuurisuus

- Amerikanenglanti
- Lingua franca
- Globish

Kielen funktiot

- Kielellä (ks. Bühler 1965) ja edelleen teksteillä (ks. Reiss 1977) katsotaan perinteisesti olevan kolme **perusfunktiota** – esittäminen, ilmaiseminen ja vetoaminen. Funktiot ovat sidoksissa johonkin kommunikaation puoleen.
- Jakobson (1951/1981) on jakanut kielen viestinnälliset tehtävät edelleen kuuteen pääfunktioon: referentiaaliseen, emotiiviseen, konatiiviseen, faattiseen, poeettiseen ja metakielelliseen.

Asiasanoitus

- **Asiasanoitus** (indeksointi, dokumentaatio) ymmärretään alan standardeissa (ISO 5963-1985, 2) tekona, jossa kuvaillaan tai identifioidaan dokumentin sen asiasisällön perusteella. **Asiasanat** ovat metadataa eli tietoa tiedosta, ja mikäli ne on valittu hyvin, ne kuvaavat viittaamansa dokumentin sisällön keskeiset aiheet (Milstead & Feldman 1999).[1]
- **asiasanat (tunnisteet, tagit)** voidaan nähdä myös dialogisuuden muotona, intertekstuaalisuutena (vrt. Fairclough 1992, 118-223; Stotesbury 1995, 207-226), tai palvelevan muuta kuin asiasisällön kuvausta.
- Myös **otsikointi** on dialogisuutta.

Diskurssit

- **Diskurssit** - kielenkäyttö tietyssä sosiaalisessa kontekstissa
- **Diskurssianalyysi** - kontekstisidonnaista inhimillisen toiminnan tarkastelua
- **Informaatio** - mitä ihmiset tekevät kielellä ja mitä kieli tekee ihmisille. (Talja 1997, 70).
- Blogit **kulttuurisina tuotteina**
- Kieli ei ole staattista ja siksi myös tekstien **sisällönkuvailu** on sidoksissa aikakauteensa ja ympäröivään kulttuuriinsa.

Tavoitteet, aineisto ja menetelmät

- Tutkimus kartoittaa erilaisia tapoja miten blogien ylläpitäjät tukevat tiedonhakua ja informaation löytymistä blogeistaan. Kieli- ja kulttuuripareina ovat suomi, venäjä, amerikanenglanti ja englantia lingua francana.
- Teoreettinen otanta - valinnan kriteereitä mm. sisällön keskittyminen ns. päivittäisasioiden kuvailemiseen, asiasanojen tarjoaminen lukijoille, hakuominaisuuksiltaan samankaltainen julkaisualue ja blogien ylläpitäjien tietäntyyppinen tausta sekä tekstien julkaisumaa ja -kieli.

Tutkimuskysymykset

- Mitä funktioita blogien otsikointi ja asiasanoitus palvelevat? Millaisia ovat subjektiivisen blogikirjoituksen sisällönkuvailun funktiot? Miten blogiteksteissä tuetaan tiedonhakua?
- Onko blogikirjoitusten sisällönkuvailun tyyllissä eroja?
- Onko löydettävissä selkeitä dokumentaatiotodiskursseja maittain vs. kielittäin vs. kirjoittajien taustoittain?

Esimerkkejä

1) Haarakiilakonttori

Mitään ei jaksa ja sukkahousutkin valuu

2) Kirjava

Kirjoittava osa-aikakotiäiti, sudenköntöjen sukua.

Ylläri

”Taisin edellisessä postauksessa tai sen kommentteissa väittää, ettei tässä vieroituksessa voi tulla ylläreitä. Olin väärässä. Ja reilusti. Nyt on nimittäin käynyt sillä tavalla, etten olekaan kipeä. Alle kaksi viikkoa mennyt ja pystyn toimimaan melkein normaalisti melkein kaikessa. Okei, nukun huonosti, mutta nukun kuitenkin. Kylmä-kuuma-oloja tulee muutaman kerran päivässä ja niihin auttaa yksi britlo. Jalat on vähän jäykät, mutta ei ole tietoaakaan siitä surraavasta hermokivusta, jota aina refloissa pelkään ihan hysteerisesti. Myöskään käsivarsissa ei ole kipuja.

Maha on vähän sekaisin, mutta kertaakaan ei ole tullut sellaista fiilistä, että pärähtää lahkeeseen, etten voi lähteä ovesta ulos. Haukottelen aika paljon ja pupillit on välillä ihan tajuttoman kokoiset, mutta kumpikaan oireista ei varsinaisesti haittaa minua mitenkään. Okei, olen välillä niin väsynyt, että hyvä kun en ala itkeä kun pitäisi lähteä töihin tai koiran kanssa ulos, mutta reflat alkaa olla melkein ohi! Tämä on aika helvetin käsittämätöntä! Syön paljon Tramalia, koska sitä on ja koska en todellakaan kaipaa mitään kipuja tai ripaskaa, mutta tänään söin aamulla 300mg Tramalia ja yhden britlon, sekä puoliltapäivin taas britlon ja olen aivan fine. - - - ”

* Tunnisteet: **ei pysty ymmärtämään, elämä, enkä muuten nuku, huumeet, katko, kipu ja turska, ylläri**

Syyskuun 27.

” Huikeat syyssäät. Aurinko häikäisee aamusta asti, katoilla on yön jäljiltä kuuraa. Tiaiset kiipeilevät amppeleissa ja ikkunalaudoilla. On perusruoan aika. Pikkulinnuille siemeniä ja pähkinöitä. Meille ihmisille lapsuusruokaa: maksalaatikkoa ja puolukkasurvosta, hernekeittoa ja näkkileipää, jauhelihakastiketta ja punajuuria, keitettyä kukkakaalia, päälle iso nokare voita.

En murehdi. Nukun yöt hyvin, aamut kirjoitan. On levollinen olo. Yhdeltä haen tyttären, pyöräilemme syysmaisemassa, kotona syömme kanelipullaa.”

* Tunnisteet: **arki, kirjoittaminen, linnut, ruoka, syksy, tytär**

Kiitos!

susanna.nykyri@abo.fi